

Veri Gazeteciliği Eğitim Programı - Telifli Haber Rehberi

Gazeteciler Cemiyeti'nin İrlanda Büyükelçiliği desteği ile yürütmekte olduğu "Veri Gazeteciliği Eğitim Programı" serbest çalışan genç gazetecilerin veri gazeteciliği üzerine mesleki becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Proje, hem küresel hem de ulusal düzeyde bağımsız medya ve serbest gazetecilik faaliyetleri için veri gazeteciliğinin önemi konusunda genç gazeteciler arasında farkındalık yaratmanın yanı sıra, somut, kanıta dayalı ve doğrulanabilir haberler üretmelerini sağlamak amacıyla gazetecilerin dijital araçlara, yazılımlara aşinalıklarını artırmalarına katkı sağlamakta, pratik yapma ve telif karışlığında haber üretme olanağı sunmaktadır.

Başvuru Sahibi Kriterleri

- Fiil ehliyetine sahip,
  - 35 yaşından küçük,
  - Daha önce gazetecilik mesleğini icra etmiş (mesleki tecrübesi olmayan kişiler için İletişim Fakültesi mezunu olma şartı aranmaktadır) ve başvuru yaptığı sırada bir medya kuruluşunda süreli veya süresiz sözleşmesi olmayan¹, serbest çalışan gazeteciler,
  - Türkiye'de ikamet eden gerçek kişiler
- başvuru yapabilir.**

Başvuru Süreci

Yukarıda belirtilen başvuru sahibi kriterlerini karşılayan gazeteciler, eğitimlere başvuru yapabilir ve kabul edilen katılımcılar telifli haber desteğinden yararlanabilirler. Eğitim duyuruları web sitemiz üzerinden yapılacak olup, detaylar duyuruda paylaşılacaktır.

Proje başvurusu kabul edilen gazetecilerin, telifli haber başvurusunda bulunabilmeleri için, Veri Gazeteciliği Eğitim Programı kapsamında yürütülen söyleşi ve eğitim programlarına %80 oranında katılım sağlamış olması beklenmektedir. Devam zorunluluğunu ve başvuru sahibi kriterlerini karşılayan gazeteciler, haber önerilerinin yer aldığı başvuru formlarını e-posta yoluyla korhanon@media4democracy.org adresine iletebilirler.

Proje kapsamında eğitim ve söyleşilerle katılmak ve daha sonrasında haber üretmek üzere seçilen gazetecilerin, katıldıkları ilgili eğitime göre 1 haber üretmesi beklenmektedir. Üretilen haber için katılımcıya telif ücreti ödenecektir.

Proje kapsamında telifli eğitim ve söyleşilere katılarak, sonrasında haber üretmek üzere seçilen gazetecilerden, takip edilen eğitim programına uygun olarak haber üretmeleri beklenmektedir.

Proje ekibi, düzenlenen çevrim içi koordinasyon toplantılarında başvuru sahipleri ile görüşerek, işleyiş hakkında bilgi sahibi olacak ve gelen soruları yanıtlayacaktır.

---

¹ Başvuru sahiplerinin başvuru döneminde; herhangi bir medya, basın, yayın, film, prodüksiyon kuruluşunda belirli veya belirsiz süreli iş sözleşmesi olmaması gerekmektedir.

Eğitim senkron¹ ve asenkron² eğitimlerden oluşacaktır. Senkron eğitim Zoom platformu üzerinden gerçekleştirilecek, Asenkron eğitimler ise Gazeteciler Cemiyeti E-Öğrenme

Platformu'nda katılımcıların erişimine açılacaktır. Eğitimlerin tamamlanması için iki hafta süre verilecektir. Sonrasında ön başvuru formu ve haber önerisi proje ekibine sunulacaktır. Ön başvurusu kabul edilen başvuru sahiplerinin, eğitimi tamamlamalarının ardından haber hazırlayarak proje ekibine iletmeleri için 10 gün süre verilecektir.

Başvuru sahiplerinden öncelikle hangi konuda çalışacaklarını bildiren ön başvuru formunu doldurmaları beklenmektedir. Ön başvuru formunda, kişisel bilgilerin yanı sıra yapılacak haber için bir konu önerisi beklenmektedir. Öneri proje ekibi tarafından değerlendirilir, öneri onaylanabilir, reddedilebilir veya revizyon talep edilerek geri çekilebilir.³

Önerisi kabul edilen başvuru sahiplerinden haberi tamamlayarak proje ekibine iletmeleri beklenir. Haber içerikleri Word dosyasında hazırlanmalıdır.

Hazırlanan haberin, Avrupa Basın Özgürlüğü Bildirgesi maddeleri ile Gazeteciler Cemiyeti Ulusal Komitesinin Yayın İlkeleri'ne uyması gerekmektedir. Söz konusu Bildirgenin maddeleri ile Yayın İlkelerine bu rehberin son sayfasında yer verilmiştir. Haber söz konusu madde ve ilkelere uymadığı takdirde, reddedilebilir, haber içeriğinde revizyon talep edilebilir. Revizyonun mümkün olmadığı durumlarda proje ekibi haber metnini reddetme ve telif ödememe hakkına sahiptir. Haberi reddedilen başvuru sahibi, proje takvimi el verdiği sürece yeni başvuru yapabilir.

Uygun Konu ve Temalar

- Basın ve ifade özgürlüğüne katkı sunan çalışmalar,
- Gazetecilerin ve medya sektörünün sorunlarını temel alan çalışmalar,
- Dezavantajlı grupların sorunlarına, bu grupların medyada temsiline odaklanan çalışmalar,
- Hak savunuculuğu faaliyetleri ile hak savunuculuğu yapan kişi ve kurumlar hakkında çalışmalar,
- Toplumsal cinsiyet ve medya üzerine çalışmalar.

Uygun konu ve temalar, yukarıda belirtilenler ile sınırlı değildir. Bu konular projenin hedefleriyle doğrudan örtüşen öncelikli çalışma alanlarıdır. Bu konular dışında sunulan konular da değerlendirmeye alınacaktır.

Telif Desteği Verilecek Format ve Mecralar

Haber Metni: Boşluksuz 3 bin vuruştan az olmayacak şekilde en çok boşluksuz 7 bin vuruş olarak yazılmalıdır.

¹ **Senkron** (eşzamanlı) uzaktan eğitim, uzaktan eğitimde eğitmen ve öğrencinin farklı mekanlardan iletişim teknolojilerini kullanarak eşzamanlı olarak etkileşime girmesi haline denir.

² **Asenkron** (farklı zamanlı) uzaktan eğitim bilginin önceden üretildiği ve depolandığı, daha sonra öğrencilerin dilediği zaman ve dilediği sayıda tekrarda erişebildiği bir uzaktan eğitim-öğretim şeklidir. Bu modelde bilgi, bilgisayarda dinamik olarak sürekli yenilenir, öğrenci sayfaları ziyaret ettiğinde izlenir, konu ile ilgili öğretici sorular yöneltilir ve otomatik raporlar oluşturulur.

³ Gazeteciler Cemiyeti; sunulan haber veya yayın önerisinde revizyon talep etme veya öneriyi reddetme hakkında sahiptir. Başvurusu reddedilen gazeteciye, Proje takviminin el verdiği koşullarda, aynı mecrada yeni haber/yayın önerisi sunma hakkı tanınacaktır

Telif  cretleri ve Yayın Süreci Hakkında

- **1 Haber Metni: Brüt 700 Türk lirası**

Proje kapsamında hazırlanmıŐ olan haberler Gazeteciler Cemiyeti'ne ait yayınlarda yayınlanabilecektir.

Proje kapsamında üretilen haberler, yürütülecek sosyal medya kampanyası ile Gazeteciler Cemiyeti sosyal medya hesaplarından yaygınlaŐtırılacaktır.

Tamamlanan haber veya yayın için başvuru sahiplerinin, kendilerine Proje ekibi tarafından iletilecek telif sözleŐmesini imzalamaları gerekmektedir. Telif sözleŐmesinin imzalanmasının ardından telif  creti, başvuru sahibinin sözleŐmede belirtmiŐ olduğu Türk lirası hesabına yatırılacaktır.

Avrupa Basın Özgürlüğü Bildirgesi

1. Basın özgürlüğü demokratik bir toplum için şarttır. Basın özgürlüğünü desteklemek ve korumak, çeşitliliğine, siyasi, sosyal ve kültürel misyonlarına saygı göstermek her hükümetin görevidir.
2. Sansüre müsaade edilemez. Tüm basın unsurlarındaki bağımsız gazetecilik, baskı ve zulümden, hükümetlerin siyasi ve düzenleyici müdahalelerinden özgürdür. Basın ve çevrimiçi medya, devlet lisansına tabi olamaz.
3. Gazetecilerin ve basın mensuplarının bilgi toplama ve yayma hakkı tehdit edilemez, sınırlandırılmaz veya cezaya tabi tutulamaz.
4. Gazetecilik kaynaklarının korunması kesin surette desteklenir. Haber merkezlerinin, özel odaların ve gazetecilerin bilgisayarlarının, bilgilerin kaynaklarını teşhis etmek veya yayıncı mahremiyetini ihlal etmek amacıyla gözetilmesi ve elektronik olarak gizlice dinlenmesi kesinlikle kabul edilemez.
5. Basın unsurları görevlerini yerine getirirken, yasalar ve yetkililer tarafından tam anlamıyla korunmalarının teminatı tüm devletler tarafından sağlanmalıdır. Bu, gazetecileri ve çalışanlarını özellikle tacizden ve/veya fiziksel saldırıdan korumak için geçerlidir. Bu hakları ihlal etmeye yönelik tehditler veya bu hakların ihlali, yargı gücü tarafından dikkatlice incelenmeli ve cezalandırılmalıdır.
6. Basının ekonomik geçim kaynakları devlet tarafından, ya da devlet himayesindeki kurumlar tarafından tehlikeye atılamaz. Ekonomik yaptırım tehditleri de kabul edilemez. Özel sektör şirketleri, medyanın gazetecilik özgürlüğüne saygı duymak zorundadır. Bu şirketler, basın içeriğine baskı kuramaz veya basın içeriğine ticari içerik karıştırmaya teşebbüs edemezler.
7. Devlet veya devlet kontrolündeki kurumlar, basının ve gazetecilerin bilgiye erişim özgürlüğünü engelleyemezler. Bu kurumlar, onların bilgi sağlama görevlerini desteklemekle yükümlüdürler.
8. Basın ve gazetecilerin, yurtdışı kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere, tüm haber ve bilgi kaynaklarına engelsiz erişim hakkı vardır. Yabancı gazetecilere, muhabirlik yapabilmeleri için vize, akreditasyon ve diğer gerekli belgeler vakit kaybetmeksizin sağlanmalıdır.
9. Her ülkenin vatandaşlarının ulusal ve dış kaynaklara ve bilgilere erişim sağlayabilmesi hakkıdır.
10. Hükümet, gazetecilik mesleğine girişi kısıtlayamaz.

Ulusal Komite Yayın İlkeleri

1. Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı yayın yapılamaz. Genel ahlaka ve ailenin korunması ile toplumun millî ve manevî değerlerine aykırı olmama ilkelerine azami özen gösterilmelidir.
2. Nefret söylemine yer verilemez, kimsenin ırkı, cinsiyeti, yaşı, sağlığı, bedensel özürlü, sosyal düzeyi ve dini inançları nedeniyle ayrıma, ötekileştirmeye, farklı muameleye izin verilemez.
3. Yayınlarda her türlü şiddet, zorbalık, terör ve benzeri kanun dışı davranışlar özendirilemez, övülemez, savunulamaz.
4. Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yayınlarda asla yer alamaz.
5. Özel yaşama saygı gösterilir, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında, yayın konusu yapılmasına izin verilmez.
6. Haberlerde kişisel değerlendirmelere ve yorumlara yer verilmez.
7. Haber ve araştırmalarda meslek etik ilkeleri çerçevesinde gerekli araştırma yapılır. Karşı görüş alınmadan, soruşturmacı gazetecilik ilkelerine uyulmadan hazırlanacak yazılara yer verilmez.
8. Gazeteciye kaynağı sorulamaz.
9. Suçlu olduğu yargı kararıyla belirlenmedikçe hiç kimse "suçlu" ilan edilemez.
10. İlan ve reklam malzemesi haber şeklinde yayınlanamaz.